

Saji Ni Atse Yisees Ye Wəshiemə Kε Wəshihile Kpee Nifeemə WoLo Le Mli

NOVEMBER 7-13

2 MAJTSEMELI 5-6

“Mεi Ni Ke Wā Yō Le Ayi Fa Fe Mεi Ni
Ke Amε Yō Le”

it-1 716 kk. 4

Elisha

Ahere Israel Keje Syria Dεη. Be ni Manjtse Yehoram yεs Israel nō le, Siriabii le to amεyinj akε amεbaayatutua Israelbii le be ni amεhie be amεhe nō. Ιaa fεs ηaa ni Ben-hadad II le baatsō yε Israelbii le ahe le, Elisha hāa Manjtse Yehoram le, ni efee nakai nō ni fe shii enyō, hewō le Siriabii le yeee omanye. Shishijee le, Ben-hadad yasusu akε ewebii le ateŋ mō ko ni hāa Israelbii le leq ηaa ni ametsōo le. Shi be ni ená ele mō tuuntu ni fe nakai le, etsu asraafoi kεtēe Dotan, ni amεke okrōjoi ke ta shwiili yabole maŋ le, koni amεmō Elisha. Gbeyei mō Elisha sōcōlō le, shi Elisha sōle koni Nyōjmo agbele sōcōlō le hi-jmεii, “ni naa! gōjī le aŋc fεs eyi ke la okrōjoi ke la shwiili kebole Elisha he kεkpe.”

it-1 343 kk. 1

Shwilamō

Ekā shi fanj akε, shwilamō ni Elisha hā Siria asraafoi le shwila le jeee shwilamō diεntse, shi moŋ, amεnεes amεyoo nii aseε. Eji shwilamō ni ashwila amε le ji shwilamō diεntse kule, ehe baa-hia ni amcmō asraafoi le fεs aniji amlī kenyie. Shi ye amaniεbōo le mli le, Elisha kεs amε kεkε akε: “Jeee gbe le nε, ni jeee maŋ le hu nε. Nyεnεia misεε.”

NOVEMBER 14-20

2 MAJTSEMELI 7-8

“Yehowa Hā Nō Ko Ni Akpaaa Gbe Ba”

it-1 716-717

Elisha

Siria ojotswalci ata eyatutuaa Israel dčnj, moŋ le no sεs le, Ben-hadad II le bua asraafoi babao naa ni eyawo Samaria he ka. Kawoo le naa wa aahu akε, be ko le manjtse le nā ele akε yoo ko eye le diεntse ebinuu. Akεni Manjtse Yehoram ji Ahab seshinyo hewō le, ejí “gbomgbelē bi,” ni ekā kitā akε ebaagbe Elisha. Shi enyεes etsu kitā ni eye ehe oyai kεkā le he nii. Yehoram kε esafoiatse le tee gbalō le shiā le, ni ewie nō ko ni tsɔɔ akε ehie kāaa nō dčnj akε Yehowa baaye ebua amε. Elisha kεs manjtse le akε, nakai gbi le nō jetsεremō le, ni-yenii baabu. Manjtse le asafoiatse le tswa gbale nεs efō, ni no hā Elisha kεs le akε: “Obaana kε ohijmεii, shi oyεj eko.” Yehowa hā Siria asraafoi le nu gbeεmō ko, ni amεyassu akε maji srōtoi efee ekome kεmiiba ni amεbatutua amε, hewō le, amεjo foi, ni amεshi nsara le ke niyenii fεs ni yōo mli le tamō bō ni eyōo le nōjōj. Be ni manjtse le nā ele akε Siriabii le ejo foi le, ejō asafoiatse le eto Samaria agbō le naa, shi maŋbii ni hcmō miiye amε, ni mijje kpo koni amεyaha niyenii ni yōo nsara le mli le naanaa enō, ni egbo. Ena niyenii le, shi eyeee eko.—2Ma 6:24-7:20.

Pεimō Njmalei Le Amlī Jogbaŋj

it-2 195 kk. 7

Kane

Manjtsemeli Ni Je David Wekutəkpaa Le Mli. Yehowa Nyōjmo ḥā Manjtse David eto Israel manjtseyeli le nō, ni eye ebua David ni ebatsō maŋ gbetsōlō ke hiεnyielō ni hiε kā shi. No hewō le, atse David akε “Israel kane le.” (2Sa 21:17) Be ni Yehowa kε David kpaŋj manjtse-yeli kpaŋmō le, ewo David shi akε: “Omanjtse

sei le baama shi shiñj kęya naano.” (2Sa 7:11-16) Ené hewo le, mañtsəmei ni je David binuu Solomon wekutəkpaa le mli ameye no le batso “kane” kęhā Israel.—1Ma 11:36; 15:4; 2Ma 8:19; 2Kr 21:7.

NOVEMBER 28-DECEMBER 4

**NYWI CMJÇYI LÉ MLI JWETRII |
2 MAÑTSƏMEI 11-12**

**“Ahääa Yoo Ko Ni Yitson Wa, Ni Hië Kő
Nii Ano Le Aye Ehe”**

it-1 209

Atalia

Akəni Atalia tamə enyə Yezebel noñj hewo le, ye afii kpaanyu ni ewu Yehoram kęye no le mli fəe le, ehä ewu le fee efən yə Yehowa hië. (1Ma 21:25; 2Kr 21:4-6) Ni Atalia fee enii tamə enyə noñj, ni ehä ashwie mei ni efeko no ko le ala shi. Be ni Atalia binuu Ahazia ni yitson wa le ye no afi pə ni egbo le, egbe msı fəe ni baañye aye mañtsə le, ja abifao Yehoash, ejaakə osəfonukpa le ke enja le, ni ji Yehoash nyekwē le, nə le amstee. Ené səe le, Atalia diñtse ye shikrəj le no afii ekpaa, aaafee afi 905-899 D.Ñ.B.—2Kr 22:11, 12.

it-1 209

Atalia

Be ni Yehoash ye afii kpawo le, osəfonukpa Yehoiada ni sheç Nyɔñjmo gbeyei le jie le kęje he ni aŋj le atee ye le ni ewó le mañtsə, ejaakə le ji mo ni sa akə eyec no. Be ni Atalia nu hooñemə le, ejo foi oya kętee səleñə shiñ le, ni be ni ena no ni yaa no le, ebo akə: “Akpan miyi no! Akpan miyi no!” Osəfonukpa Yehoiada fā ni akə le ashi səleñə shiñ le ni ayagbe le ye he ni okpɔñjoi le boteç mañtsə le shiñ le mli ye le; eeñye efee akə no mli le, le ji naagbee mo ni eshwə yə Ahab shiñabii ni be jerŋba kwraa le aten. (2Ma 11:1-20; 2Kr 22:1-23:21) Wiemci ni

nyiə səe nee ba mli anɔkwale akə: “Yehowa wiemci fee ni Yehowa wie eshi Ahab shiñ le, emli ekome po efer efolo”—2Ma 10:10, 11; 1Ma 21:20-24.

PEIMĀ NYMALEI LE AMLI JOGBAÑJ

it-1 1265-1266

Yehoash

Be ni Yehoash ná afii 21 le, no mli le eyə ñamatse enyə, ni atseç ameteñ mo kome Yehoadan, ni eke ame fə bihiñ kę biyei. Kulə, aahe abule David wekutəkpaa ni Mesia le baatsə no aba le shishi, shi bihiñ kę biyei ni Yehoash fə le hā ebama shi ekonj.—2Ma 12:1-3; 2Kr 24:1-3; 25:1.

DECEMBER 12-18

**NYWI CMJÇYI LÉ MLI JWETRII |
2 MAÑTSƏMEI 16-17**

“Kpää Ni Yehowa Hää Le Naa Yataa”

it-2 908 kk. 5

Shalmaneser

EYE ISRAEL NJ. Be ni Israel mañtsə Hoshea yeç no le (aaafee afi 758-740 D.Ñ.B.), Shalmaneser V le fā kęba Palestina koni eke Hoshea abawu, ni Hoshea batsə etsulɔ, ni daa afi le eyakec le nii. (2Ma 17:1-3) Shi be ko səe le, Hoshea eyakeee Shalmaneser nii, ni ená ele akə Hoshea kę Ejipt mañtsə ni atseç le So le miikpañ eyi no. Ené hewo le, Shalmaneser hā amo Hoshea ni awo le tsuñ. No səe le, ewo Samaria he ka afii ete, ni aŋj mañ ni atswa gbogboi awo he jogbañj le, ni naagbee le, aŋj Israelibii le nom kętee Asiria.—2Ma 17:4-6; 18:9-12; oketo Hos 7:11; Eze 23:4-10 le he.

it-1 414-415

Nomjɔc

No kome too le noñj hā aŋj Israel kooyigbə wekui nyɔñjma mañtsəyeli le ke wuoyigbə we-

kui enyu Yuda manțseyeli le nom le, ni no ji: ameje Yehowa ni ji anokwa Nyçjwmä le sse ni ameyajá amale nyçjwmäi. (5Mo 28:15, 62-68; 2Ma 17:7-18; 21:10-15) No mli fes le, Yehowa tsuc egbalci le ni ameyabco manțseyelii enyu le fes koko, shi amebooo toi. (2Ma 17:13) Ye-roboam, ni ji Israel kooyigbe wekui nyçjma manțseyeli le kleŋklen manțse le, to amale jamo shishi, ni manțsemel ni ba ye esee le aten mō ko mō ko ekaaa ake ebaafā amale jamo shishi kwraa. Amenyemimel ni ji Yuda manțseyeli ni ycc wuoyigbe le, booo Yehowa kokočci ni ycc fañj le toi, ni amekaseee nō ko hu kejeee nom ni aŋc Israelbii le mli.—Yer 3:6-10.

የዕለም ስማሌት ላይ አምልካ ፌጋብዳን

it-2 847

Samarianyo

Ake gbéi “Samariabii” le tse mei ni hi kooyigbe manțseyeli le mli dani abanč ame nom le, koni aketsco ake esoro ame ye gboi ni sse mli le amebahi amemaji le amlí le ahe; gboi nes je maji ni Asiriabii le yec amenc le amlí. (2Ma 17:29) Etamo nō ni Asiriabii le ejieee Israelbii le fes kejeee shikpōj le nō, ejaak amaniēbco ni ycc 2 Kronika 34:6-9 le (oketo 2Ma 23:19, 20 le he) tsco ake, be ni Manțse Yosia yec nō le, no mli le, Israelbii le ekomei ye shikpōj le nō lolo. Sse mli le, ake gbéi “Samariabii” le tse Israelbii ni shwe ye Samaria le ke gboi ni Asiriabii le hā amebahi jemē le fes. Hewo le ekā shi fañj ake, ameteñ mei komel ji mei ni Israelbii le ke gboi le f. Be ni be shwie mli le, kē ake gbéi le tse mō ko le, ekco jamo mli ni mō le ycc le he waa fe mañ nō ni ej. Ké atsse mō ko “Samarianyo” le, etsco ake ejí jamo ko ni he shi waa ye blema Shekem ke Samaria kpokpaa le nō le mli ny, ni esoro ameshemekyelii le ekomei kwraa ye Yudafoi le anō le he. —Yoh 4:9.

DECEMBER 19-25

የዕለም ስማሌት ላይ አምልካ ፌጋብዳን | 2 ማንተሰመዬ 18-19

“Shiteekewolci Boc Mədeñ Ni Ameye Wə-nijiañ Wui”

yb74 177 kk. 1

Fā 2—Germany

Bei pii le, Germany polisifoi ni atses ame SS le shwe Odasefoi le akpa koni ameke amenine awo wolo shishi ake ameke Yehowa ke esafo le efen nō ko dčj. Shi naakpree sane ji ake, kē mei le fee nakai amegbe naa le, ametsco amehie amewoc ame, ni amegbaa amena waa fe tsutsu le po. Karl Kirscht wie nō ko kema ene nō mi. Ewie ake: “Yehowa Odasefoi ji mei ni ashwe ame akpa waa fe mei krokomei fes ni ycc yiwale nsarai le amlí le. Amesusu ake kē amefee nakai le, Odasefoi le ke amenine baa-wo wolo le shishi. Ametee nō amebi wō ni wōke wōnīne awo wolo le shishi. Mei komel ke amenine wo shishi, shi bei pii le, ahā amemēc nō ni fe afi dani aŋmēc amehe. Nekē be nes mli le, SS le jec ame ye mei ahie ake amej osatofoi ke gbeyeilci, ni amenyec amenc koni amenyis kebōle amenyemimel le dani ameshi nsara le mli, ni ayec amehe feo ake, ake nyiemc nes miiwo amehie nyam.”

የዕለም ስማሌት ላይ አምልካ ፌጋብዳን

it-1 155 kk. 4

Blema Nibii Ahe Nikasemc

Blema Babilonia niŋmaa ko tsco ake, ye Tebet nycc le nō gbi ni ji 20 le nō le, Senakerib binuu gbe le ye mañ hie atuatsemc ko mli. Babilonia oſofo ko ni atses le Berossus, ni hi shi be ko ye afi 200 kemiiimc afi 300 D.ŋ.B., ke Babilonia manțse ni atses le Nabonido, ni hi shi be ko ye afi 500 kemiiimc afi 600 D.ŋ.B. le hu bō nakai amanis le nōñj ake, Senakerib bihi le aten mō kome pe ni gbe le. Shi nyeesee

nees nōnja lē, ana te ko ni Senakerib binuu ni baye esees ni atsesā lē Esar-hadon lē njma nō nii, ni Esar-hadon njma ye nō fanj akē, enyemimei hii lē (jeee mō kome), tse atua ni amegbe amepapa ni amejjo foi. Philip Biberfeld, wie ene he ye wolo ni ji, *Universal Jewish History* (1948, Kpo I, bf. 27) lē mli akē: “Babilonia niñmaa lē, ke nō ni Nabonido ke Berossus wie lē fēs ejaaa; amanis ni Biblia lē bō lē pē ja. Esar-hadon niñmaa lē ma nō mi fitsofitso akē, Biblia lē amanisbō lē ja, ni no tsōo akē, amanis ni Biblia lē bō ye Babiloniabii lē ke Asiriabii lē ahe lē ja fe amanis ni Babiloniabii lē diñtse bō lē po. Enē hāa wōnaa akē, kē Biblia lē bō amanis ko ye yinobi komēi ahe, ni amanis ni mei lē diñtse bō lē ke Biblia lē kpāaa gbee lē, esaaa akē wōyea wōhe oyai wōtswaa Biblia lē cu lē wōfōc.”

የዕለም ኢማልዎን ሥርዓት ጽጋቢነት

it-2 240 kk. 1

Tsū Jajemō Kpāa (Kulomulo)

Tsū jajemō kpāa loo kulomulo ji dēndade ko ni aketsu nii koni anye amā tsū ko jogbaṇj, loo akēkwē kēji esa akē akumō tsū ko loo akakumō. . . . Kē wōcōkēs lē, be ni Nyōjmo susu Samaria ke Mañtse Ahab shīa lē, ena akē amejeñba efite loo ekōdō, ni ehā akpātā amshie. Nakai nōnja Nyōjmo kojo Yerusalem ke enoye-lēi lē, ni ekpa amenōfōñfeemō lē he mama, ni ehā akpātā nakai mañ lē hīe. Enē ba mli ye afi 607 D.Π.B.—2Ma 21:10-13; 10:11.

DECEMBER 26–JANUARY 1

የዕለም ኢማልዎን ሥርዓት ጽጋቢነት | 2 ማንተሰመዎት 20-21

**“Sōlemo Hā Yehowa Tsu Nō Ko Ye Sane
Ko He”**

g01 7/22 13 kk. 4

ዕድሜ Gbe Nō Sōlemo Baanye Awa Mi?

Ake nōkweñmōnō lē, be ni Mañtse Hezekia nā ele akē hela ni yēc lē baagbe lē lē, esōle waa koni Nyōjmo ahēre lē. Nyōjmo hā lē hetoo akē: “Minu osōlemo lē. Ni mina oyaafonui lē hu. Mibatsa bo.”—2 Mañtsemei 20:1-6.